

NORGES HØYESTERETT

Den 17. oktober 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Indreberg, Falkanger og Falch i

HR-2022-1997-U, (sak nr. 22-147155STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Thomas Randby)

mot

Påtalemyndigheten (politiadvokat Ina Grande Nordberg)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over kjennelse om varetektsfengsling på grunn av gjentakelsesfare.
- (2) A, født 00.00.1984, er siktet for tre overtredelser av straffeloven § 352 første ledd jf. § 351 første ledd, to overtredelser av straffeloven § 355 og en overtredelse av straffeloven § 187 første ledd. Han ble pågrepet 21. mars 2022 og ved kjennelse dagen etter varetektsfengslet av Østre Innlandet tingrett i to uker. Han samtykket til overføring til soning av dom og har sonet en dom på seks måneder ubetinget fengsel i Oslo fengsel. A skulle løslates mandag 3. oktober 2022, men ble da pågrepet av politiet, og ble dagen etter begjært fengslet for en periode på 4 uker begrunnet i gjentakelsesfare.
- (3) Østre Innlandet tingrett avsa 4. oktober 2022 kjennelse med slik slutning:

«A, født 00.00.1984, løslates.»
- (4) Tingretten kom til at det forelå skjellig grunn til mistanke for postene i siktelsen, men at det ikke var sterk grad av sannsynlighet for at siktede ville begå nye lovbrudd dersom han løslates, jf. straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 3.
- (5) Påtalemyndigheten anket til lagmannsretten, og anken ble gitt oppsettende virkning. Eidsivating lagmannsrett avsa 7. oktober 2022 kjennelse med slik slutning:

«A, født 00.00.1984, kan holdes i varetektsfengsel inntil noe annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 4. november 2022.»
- (6) A har anket til Høyesterett over lovtolkningen og saksbehandlingen. Som saksbehandlingsfeil er det anført at lagmannsretten realitetsbehandlet anken i siktedes disfavør uten å være kjent

med innholdet i hans nye, omfattende politiforklaring av 14. juli 2022, og at lagmannsretten unnlot å drøfte forsvarers anførsler knyttet til spørsmålet om fengslingssurrogater.

- (7) Som lovtolkningsfeil anføres det at lagmannsretten har tatt et uriktig rettslig utgangspunkt for vurderingen av fare for oversoning, idet lagmannsretten kun har vurdert spørsmålet under den forutsetningen at A domfelles, uten å ta hensyn til bevissituasjonen og sakens mangelfulle opplysning.
- (8) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle og gjort gjeldende at det verken foreligger feil ved lagmannsretten saksbehandling eller lovtolkning. Siktete forklarte seg muntlig for tingretten og hadde mulighet til å klargjøre relevante endringer i sin politiforklaring, uten at det ble gjort. Både siktete og forsvareren var kjent med at politiforklaringen ikke var inntatt i saksdokumentene og hadde dermed oppfordring til å belyse innholdet i denne. Lagmannsrettens vurdering av fengslingssurrogater er grundig og dekkende. Under enhver omstendighet har eventuelle saksbehandlingsfeil ikke hatt betydning for kjennelses innhold. I forholdsmessighetsvurderingen har lagmannsretten vist til både sakens alvor og gjenstående etterforskning, og det er derfor ikke grunnlag for anførselen om lovtolkningsfeil.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovforståelse, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd nr. 2 og 3. Når det gjelder forholdet til Grunnloven og Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK), kan utvalget også prøve den konkrete rettsanvendelsen, men ikke lagmannsrettens bevisbedømmelse.
- (10) Saken gjelder varetektsfengsling på grunn av gjentakelsesfare, jf. straffeprosessloven § 171 nr. 3. Det er lagt til grunn at fengslingen vil bli forlenget frem til hovedforhandlingen, og forholdsmessighetsvurderingen etter straffeprosessloven § 170 a er korrekt foretatt i det perspektivet. Lagmannsretten gir uttrykk for at det ikke foreligger fare for oversoning dersom siktete domfelles i henhold til siktelsen. I denne vurderingen trekker lagmannsretten ikke inn mistankens styrke.
- (11) Mistankens styrke er relevant ved vurderingen av forholdsmessigheten, jf. HR-2020-1595-U avsnitt 11 med videre henvisninger. I HR-2020-1595-U måtte lagmannsretten forstås slik at sannsynligheten for domfellelse for én av postene i tiltalen var relativt lav. I en slik situasjon skulle lagmannsretten trukket mistankens styrke inn i vurderingen av forholdsmessigheten. Da kjennelsesgrunnene ikke gav tilstrekkelige holdepunkter for at dette hadde skjedd, og dermed heller ikke for at kjennelsen bygget på en riktig generell lovforståelse, måtte den oppheves.
- (12) Når det gjelder styrken av mistanken i saken her, viser lagmannsretten til tingrettens begrunnelse som dekkende for sitt syn. Tingretten på sin side viser til den vurderingen som ble gjort i fengslingskjennelsen 22. mars 2022. Under forholdsmessighetsvurderingen i den kjennelsen bemerket retten «at mistankegrunnlaget ikke kan anses å være særskilt sterkt».
- (13) Ankeutvalget finner det ikke helt klart at dette skal forstås slik forsvareren hevdet for lagmannsretten, altså at bevisene mot siktete er bedømt som ikke særlig sterke. Men når mistankegrunnlagets styrke er kommentert på denne måten i avgjørelsen lagmannsretten viser til, hadde retten uansett foranledning til å trekke dette inn i forholdsmessighetsvurderingen. Når det ikke er gjort, skaper det tvil om lagmannsretten har gjort en tilstrekkelig bred forholdsmessighetsvurdering.

- (14) Kjennelsen blir etter dette å oppheve.
- (15) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Ingvald Falch
(sign.)